

Chefsjustitieombudsmannen
Erik Nymansson

Förnyad kritik mot Sahlgrenska Universitetssjukhuset för långsam handläggning av en begäran om utlämnande av allmänna handlingar. Även uttalanden om sjukhusets handläggningstider generellt i sådana ärenden

Beslutet i korthet: Sahlgrenska Universitetssjukhuset har under lång tid haft problem med långa handläggningstider i ärenden om utlämnande av allmänna handlingar. ChefsJO riktar nu återigen kritik mot sjukhuset för långsam handläggning av en sådan framställan. Handläggningstiden i ärendet uppgick till drygt fem månader.

Utredningen visar att Sahlgrenska Universitetssjukhuset har vidtagit flera åtgärder för att förkorta handläggningstiderna och det är enligt chefsJO glädjande att arbetet verkar prioriteras. Han betonar på nytt angelägenheten i att de åtgärder som vidtas också ger resultat och noterar att arbetet med att förstärka bemanningen framstår som centralt för att myndighetens prognos ska bli verklighet.

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot Sahlgrenska Universitetssjukhuset avseende handläggningen av en begäran om att få ta del av allmänna handlingar. Av anmälan framgick att hans försäkringsbolag hade försökt få del av hans journaler sedan juli 2025. Efter egen kontakt med sjukhuset fick han i januari 2026 besked om att handläggningstiden för närvarande var ca sex månader.

Bakgrund

I februari 2025 kritiserade jag Sahlgrenska Universitetssjukhuset för långsam handläggning av framställningar om att ta del av allmänna handlingar (se mitt beslut den 26 februari 2025, dnr 3911-2024). Utredningen i det ärendet visade att verksamheten under lång tid hade haft problem med att uppfylla skyndsamhetskravet enligt tryckfrihetsförordningen och det som kom fram talade för att sjukhuset inte gav arbetet med utlämnandeframställningar tillräcklig prioritet. Jag betonade att detta var mycket oroande och att jag förutsatte att sjukhuset skulle vidta de lämpliga åtgärder som krävdes för att grundlagens krav på skyndsam handläggning skulle kunna följas framöver.

Utredning

JO begärde att styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset skulle yttra sig över anmälan och hur handläggningen förhöll sig till det skyndsamhetskrav som gäller vid utlämnande av allmänna handlingar. Styrelsen skulle även ange vilka åtgärder som vidtagits för att förkorta handläggningstiderna sedan JO:s beslut i februari 2025, vad åtgärderna gett för resultat och vad prognosen var när det gällde efterlevnaden av kravet på skyndsamhet.

Styrelsen för Sahlgrenska Universitetssjukhuset anförde den 25 mars 2026 bl.a. följande.

Den aktuella beställningen kom in till enheten Arkiv och informationsstruktur via post den 12 augusti 2025. Handlingarna skickades till försäkringsbolaget den 22 januari 2026, dvs. drygt fem månader senare. Handläggningstiden berodde inte på beställningens omfattning utan uteslutande på det höga antalet beställningar i kö. Det stämmer att det i dagsläget tar ca sex månader att lämna ut journalhandlingar, vilket beror på att verksamhetens nuvarande personalresurser inte motsvarar inflödet av beställningar och att verksamheten inte har kunnat arbeta ner den ackumulerade kön.

Verksamheten har ett inflöde om ca 155 beställningar per dag och lämnar ut i snitt 100 beställningar per dag. På grund av en reducerad bemanning har handläggningen minskat jämfört med tidigare år. Verksamhetens mål är att alla journalbeställningar ska hanteras inom en vecka. För att kunna leva upp till det kan verksamheten ha ca 600–800 beställningar i kö.

Efter JO:s kritik i februari 2025 beviljades verksamheten en förstärkning motsvarande två tillsvidareanställningar utifrån den dåvarande prognosen för inflödet av journalbeställningar. Det faktiska inflödet översteg dock prognosen och fortsatte att öka under året, vilket gjorde att kön fortsatte att växa. Inför budgetåret 2026 utökades budgetramen för att hantera kön och det möjliggjorde en förstärkning i form av sex tillsvidareanställningar. Rekryteringsarbetet påbörjades i september 2025 och fortsätter under 2026 tills samtliga tjänster har tillsatts. Verksamheten har även beviljats tolv tillfälliga tjänster som bedöms vara nödvändiga för att kön ska kunna hanteras och komma i balans senast vid årsskiftet 2026/2027. Med de tilldelade resurserna beräknar verksamheten att kön kan reduceras till ca 600–800 ärenden i slutet av 2026 och att handläggningstiden då kommer att vara ca en vecka.

Verksamheten har tagit fram en handlingsplan med särskilt fokus på rekrytering och förstärkt bemanning. I planen ingår även en översyn av verksamhetens digitala arbetssätt, aktiv dialog med externa beställare om bl.a. beställningarnas omfattning liksom särskilda informations- och kommunikationsinsatser för att ge tydligare vägledning, en förenklad och effektiviserad introduktions- och upplärningsprocess för nya medarbetare och ett strukturerat arbete med överlämning av handlingar till Regionarkivet. Verksamheten följer kontinuerligt upp köutvecklingen, produktionstakten och handläggningstiderna och genomför

återkommande avstämningar med personalen. Lägesrapporter lämnas löpande till sjukhusledningen.

Rättslig reglering

Den som begär ut en allmän handling som får lämnas ut ska genast eller så snart som möjligt och utan avgift få ta del av handlingen på stället. Den som begär det har även rätt att mot en fastställd avgift få en kopia av handlingen. En sådan begäran ska behandlas skyndsamt. (Se 2 kap. 15 och 16 §§ tryckfrihetsförordningen.)

JO har i flera beslut uttalat att besked i en utlämnandefråga normalt bör lämnas samma dag som begäran framställdes. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om det är nödvändigt för att ta ställning till om ett utlämnande får ske. Om begäran avser eller kräver genomgång av ett omfattande material kan det vara ofrånkomligt med ytterligare dröjsmål.

Bedömning

Av utredningen framgår att det dröjde mer än fem månader innan de aktuella handlingarna lämnades ut till AA:s försäkringsbolag. Detta är självklart inte förenligt med det grundlagsstadgade kravet på skyndsamhet och Sahlgrenska Universitetssjukhuset kritiserar för den långsamma handläggningen.

Offentlighetsprincipen är central i den svenska rättsordningen och ett fundament i vår demokrati. Det är därför mycket viktigt att myndigheter ser till att principen får genomslag. Det förhållandet att en myndighet tar emot ett stort antal utlämnandeframställningar innebär inte att kraven på myndigheten kan sättas ned.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har som framgått haft problem med långa handläggningstider i ärenden om utlämnande av allmänna handlingar under flera år och jag riktade nyligen förnyad kritik mot sjukhuset för långsam handläggning av en sådan framställan (se mitt beslut den 30 mars 2026, dnr 7677-2025). Utredningen i det ärendet visade på en bekymmersam och högst otillfredsställande utveckling eftersom handläggningstiderna hade ökat markant under 2025, något som bekräftats även i det nu aktuella ärendet.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har i sitt yttrande redogjort för vilka åtgärder som nu vidtas för att komma till rätta med handläggningstiderna och för sin prognos för framtiden. Det är glädjande att arbetet med att förkorta handläggningstiderna verkar prioriteras. Jag vill dock återigen påpeka att målsättningen om en veckas handläggningstid i många fall inte kommer att vara tillräcklig för att leva upp till skyndsamhetskravet.

Jag har tidigare betonat angelägenheten i att de åtgärder som vidtas också ger resultat och noterar att arbetet med att förstärka bemanningen framstår som centralt för att myndighetens prognos ska bli verklighet.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av chefsJO Erik Nymansson. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Seniora rättssakkunniga Therese Såde har föredragit ärendet och byråchefen Dan Johansson har deltagit i beredningen.